

Sygn. akt I PK 137/11

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Halina Kiriło

w sprawie z odwołania J. R.
przeciwko Miejskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji SA w K.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 lutego 2012 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych
z dnia 31 marca 2011 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy wyrokiem z dnia 31 marca 2011 r. oddalił apelację powoda J. R. od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, mocą którego oddalono jego powództwo przeciwko pozwanemu Miejskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji SA o przywrócenie do pracy.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną powoda. Skargę oparto na podstawie naruszenia prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 52 § 1 pkt 1 Kodeksu pracy i przyjęcie, że zachowanie powoda w dniu 7 sierpnia 2008 r. stanowiło ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych uzasadniające rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia oraz na podstawie naruszenia prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 385 i

art. 386 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez zastosowanie pierwszego z wymienionych przepisów i niezastosowanie drugiego. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku wraz z poprzedzającym go wyrokiem pierwszoinstancyjnym i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania lub o uchylenie obydwu wyroków i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez przywrócenie powoda do pracy, przy czym w każdym przypadku z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego.

Jako okoliczność uzasadniająca przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano potrzebę wykładni przepisów prawa – art. 52 § 1 pkt 1 Kodeksu pracy, albowiem w przedmiotowej sprawie budzącym poważne wątpliwości jest to, „czy zachowanie powoda, zatrudnionego u pozwanego na stanowisku monterza sieci wodociągowej, a polegające na udzielaniu porad i doglądaniu wykonywania przyłączy sieci kanalizacyjnej do studzienek kanalizacyjnych na placu budowy (a nie wykonywaniu prac fizycznych), stanowi rażące naruszenie obowiązków pracowniczych względem pracodawcy, uzasadniające rozwiązanie umowy o pracę w trybie tegoż przepisu, jeżeli powód przebywał w tym czasie na dziewięciodniowym zwolnieniu lekarskim jedynie z powodu bólu kolana (łękotki i stawu kolanowego)”. Zdaniem skarżącego opisane postępowanie pracownika jest niejednolicie interpretowane w orzecznictwie sądowym oraz nauce prawa i nie wydaje się ono rażąco nagannym, zwłaszcza w zestawieniu z innymi przykładami zachowań pracowniczych, znanymi judykaturze i przytoczonymi w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych. Zważywszy, iż zawarte w powołanym przepisie pojęcie „rażącego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych” jest nieostre, zachodzi konieczność jego wykładni w odniesieniu do stanu faktycznego niniejszej sprawy. Skarżący powołał również tę przesłankę przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynikająca z błędnej interpretacji art. 52 § 1 pkt 1 Kodeksu pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie warto podkreślić, iż Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie

jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych a art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W konsekwencji tegoż w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie

analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Godzi się zauważyć, że w razie wskazania tej przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawa, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 r. nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości (ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sadu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., IIICKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151, z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231, z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009, nr 2-4 poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, iż budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku

rozpoznanie skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sady powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147). Omawiana przesłanka uwzględnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest spełniona, gdy wskazane przez skarżącego przepisy zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowej judykaturze sądowej, w szczególności w judykaturze Sądu Najwyższego, a w skardze kasacyjnej nie przytoczono argumentów przemawiających za zmianą dotychczasowego orzecznictwa. Brak jest podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jeżeli rzekome rozbieżności w interpretacji prawa wynikają z odmiennych stanów faktycznych, w których zapadły orzeczenia dotyczące wskazanego w skardze przepisu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2008 r., III SK 28/07, LEX nr 4524). Implikująca konieczność wykładni prawa rozbieżność orzecznictwa nie może być też utożsamiana z różną interpretacją lub stosowaniem przepisów przez sąd pierwszej i drugiej instancji w związku z orzekaniem w tej samej sprawie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2003 r., I PK 557/02, niepublikowane).

Wreszcie w kwestii oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wypada przypomnieć, że wskazując na tę przesłankę przedsądu należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i

doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Odnosząc powyższe rozważania do realiów niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia żadnej z powołanych w skardze kasacyjnej przesłanek przedsądu.

Odnosząc do sugerowanej przez autora skargi kasacyjnej potrzeby wykładni art. 52 § 1 pkt 1 Kodeksu pracy trzeba zauważyć, że skarżący nie wyjaśnił, na czym polegają wątpliwości na tle interpretacji tego przepisu i jakie generalne i zarazem abstrakcyjne problemy wyłaniają się przy próbie dekodowania zawartej w nim normy prawnej. Argumentacja skarżącego na rzecz przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania została ograniczona do postawienia pytania o słuszność objęcia hipotezą owej normy prawnej szczegółowo opisanego stanu faktycznego, ustalonego w toku procesu i o zasadność zastosowania wobec powoda dyspozycji tej normy. W rzeczywistości skarżący domaga się rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy konkretnej sprawy. Tymczasem przepis art. 52 § 1 Kodeksu pracy był przedmiotem licznych orzeczeń sądowych, których różnorodność jest wynikiem bogactwa stanów faktycznych, w jakich zapadały poszczególne wyroki. Uzasadnienie wniosku odsyła przy tym do prezentacji orzecznictwa sądowego zawartej w motywach podstaw kasacyjnych. Nie jest zaś rzeczą Sądu Najwyższego

poszukiwanie w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi.

Skarżący nie wykazał także, na czym polega kwalifikowane naruszenie prawa materialnego przez Sądy orzekające w sprawie, implikujące oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Nie sposób zresztą upatrywać tej przesłanki przedsądu w błędnej – zdaniem skarżącego - wykładni przepisu, skoro jednocześnie w ocenie strony interpretacja tego przepisu jest tak skomplikowana, że wymaga zaangażowania Sądu Najwyższego.

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, Sąd Najwyższy z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.